

Socialtjänstförvaltningen

TILLSTÅNDSSENHETEN

Handläggare: Ann Hilmersson

Tfn: 08-508 25 042

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2006-05-29

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN

2006-05-15

DNR 445-113-2006

Till
Socialtjänstnämnden

**Framställan till regeringen om ändring av 7 kap. 20 §
alkohollagen (AL)**

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden godkänner redovisningen i detta tjänsteutlåtande.
2. Socialtjänstnämnden tillskriver regeringen om ändring av 7 kap. 20 § AL enligt detta tjänsteutlåtande.

Dag Helin

Eddie Friberg

Bakgrund

Vid tillståndsutskottets sammanträde 2006-02-23 fick förvaltningen i uppdrag att belysa den stora diskrepansen i ärenden som rör varningar enligt 7 kap. 20 § AL.

Tillståndsutskottet har vid sammanträde 2005-05-16 fått detta tjänsteutlåtande utsänt i konceptform och en muntlig föredragning. Ärendet överlämnas till socialtjänstnämnden för beslut.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningens tillståndsenhet.

Gällande bestämmelser om återkallelser av serveringstillstånd

Enligt 7 kap. 19 § AL **skall** kommunen återkalla serveringstillstånd om

1. tillståndet inte längre nyttjas,
2. det inte endast tillfälligt uppkommer sådana olägenheter som avses i 6 kap. 2 § AL,
3. tillståndshavaren inte följer de för servering eller serveringstillståndet gällande bestämmelserna i denna lag eller föreskrifter eller villkor meddelade med stöd av denna lag,
4. de förutsättningar som gäller för meddelande av tillstånd enligt 7 och 8 §§ inte längre föreligger, eller
5. tillståndshavaren tillåter brottlig verksamhet på serveringsstället.

Av bestämmelserna i 19 § följer att en **tillståndsmyndighet är skyldig** att ingripa administrativt mot tillståndshavare när grund för återkallelse av serveringstillståndet föreligger. Om det kan antas att rättelse kommer att ske kan ingripandet i vissa fall begränsas till varning.

Gällande bestämmelser om meddelande av varning

Enligt 7 kap. 20 AL kan tillståndshavare meddelas varning, om varning av särskilda skäl kan antas vara en tillräcklig åtgärd. För att varning skall kunna komma ifråga krävs dock att det föreligger grund för återkallelse, det vill säga att något av rekvisiten i 7 kap. 19 § AL punkt 1-5 är uppfyllt. Om sådan grund föreligger är **huvudregeln** att tillståndet skall återkallas. För att ett ingripande skall kunna begränsas till en varning måste **särskilda skäl** föreligga. Sådana **särskilda skäl** kan vara att:

1. tillståndshavaren vidtar verkningsfulla åtgärder för att rätta till missförhållandena,
2. överträdelsen varit tillfällig eller berott på missförstånd.

En varning kan förenas med villkor enligt 7 kap. 5 § AL. Villkor kan till exempel gälla serveringstid, vakter och bordsservering.

Det finns således inte i alkohollagen, vilket är fallet i viss annan lagstiftning möjlighet för tillsyns- eller beslutsmyndighet att vid ringa fall av överträdelse av gällande lagstiftning underlåta ingripande. Föreligger grund för återkallelse av serveringstillståndet skall det minst bli fråga om varning.

Utvecklad rättspraxis

Sedan alkohollagen trädde ikraft år 1995 har domstolarna (länsrätten och kammarrätten) i relativt stor utsträckning ändrat beslut om administrativa ingripanden från återkallelse till varning, när det varit fråga om omfattande misskötsamhet gällande ordning och nykterhet. Det krävs i regel för återkallelse av serveringstillstånd att varning först är meddelad även om det är fråga om omfattande misskötsamhet. Detta förhållande gäller även vid servering till underåriga. När det gäller återkallelse till följd av restförda skulder och/eller betalningsuppsmaningar krävs också omfattande misskötsamhet. Detta förhållande gäller emellertid inte när en tillståndshavare missköter sin bokföring/redovisning. I dessa fall har domstolarna i hög

utsträckning fastställt tillståndsmyndigheters beslut om återkallelse utan att dessa föregåtts av varning.

De två mest tydliga exemplen på ändring av beslut från återkallelser till varning när det är fråga om omfattande misskötsamhet gällande ordning och nykterhet är domar från länsrätten i Stockholm under år 2005, mål nr 26388-05 och 409-06 (**bilaga 1-2**).

Mål nr 26388-05

I ärendet har det tydligt framkommit att ordningen och nykterheten på serveringsstället inte har kunnat upprätthållas. Bolaget har tagit allvarligt på kritiken och redovisat åtgärder för att komma tillrätta med problemen. Alltjämt förelåg dock stora problem med att upprätthålla ordningen och nykterheten på restaurangen. Således ansåg inte tillståndsutskottet att särskilda skäl för varning förelåg utan beslutade om återkallelse av serveringstillståndet. Länsrätten ansåg emellertid att särskilda skäl för varning förelåg då bolaget vidtagit åtgärder och det kunde antas att verksamheten framgent skulle bedrivas i enlighet med gällande föreskrifter.

Mål nr 409-06

I detta mål handlar det också om att ordningen och nykterheten inte har kunnat upprätthållas. Misskötsamheten är emellertid än mer omfattande än i mål nr 26388-05. Dock ansåg länsrätten mot bakgrund av de åtgärder som bolaget vidtagit att särskilda skäl för varning förelåg.

Tillståndsutskottet har överklagat båda ärendena. Prövningstillstånd har erhållits av kammarrätten i mål nr 26388-05. Gällande mål nr 409-06 har kammarrätten inte meddelat prövningstillstånd. Besked om prövningstillstånd i regeringsrätten har ännu inte lämnats.

Exempel på ändring från återkallelse till varning ifråga om servering till underåriga är dom länsrätten i mål nr 9880-04 (**bilaga 3**). Kammarrätten meddelade inte prövningstillstånd.

9880-04

Vid inspektion på restaurangen kunde konstateras att tre ungdomar i åldrarna 15, 16 och 17 år serverats alkoholdrycker. Mot bakgrund av att det är fråga om ett enstaka tillfälle och de åtgärder bolaget redovisat för att förhindra överträdelser framgent fann länsrätten särskilda skäl för varning.

Exempel på ändring från återkallelser till varning när det är fråga om omfattande misskötsamhet vad gäller skatter och avgifter är dom i kammarrätten i mål nr 684-2000 (**bilaga 4**) och länsrätten i mål nr 23223-02 (**bilaga 5**). Exempel på ändring från återkallelser till ingen åtgärd är dom i kammarrätten i mål nr 2057-2000 (**bilaga 6**).

684-2000

Bolaget har varit restfört hos kronofogdemynidgheten vid 7 tillfällen. Mot bakgrund av den översyn bolaget gjort av sina administrativa rutiner för att undvika ytterligare restföringar fann kammarrätten särskilda skäl för varning.

23223-02

Bolaget har varit restfört för allmänna skulder uppgående till 300 000 kronor. Bolagets skulder ökade under tiden för sociltjänstnämndens utredning. Länsrätten ansåg att bolaget övertygande visat att de har vilja och förmåga att seriöst sköta rörelsen i fortsättningen och stannade vid en varning.

2057-2000

Bolagets skulder i allmänna mål uppgick till 11 st och aktuell skuld om 2 263 kr förelåg vid kammarrättens prövning. Enligt kammarrätten fick bolagets ekonomiska situationen ses som allvarlig. Trots detta fastställdes länsrättens dom om ingen åtgärd mot bolaget.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I den tidigare lagen, lagen om handel med drycker (LHD) som upphörde i och med alkohollagens ikraftträdande 1995-01-01 fanns tre nivåer att tillämpa vid misskötsamhet. När missförhållanden av något slag uppkommit skulle den dåvarande tillsyns- och beslutsmyndigheten, länsstyrelsen, i första hand söka rättelse på frivillig väg genom överläggningar med eller **påpekanden** (kom i dagligt tal att bli benämnt erinran) till tillståndshavaren. Om överläggningarna inte ledde till åsyftat resultat skulle länsstyrelserna på ett kraftfullt sätt tillämpa bestämmelserna om administrativa ingripanden i form av återkallelser och varningar. När det gäller bestämmelserna om administrativa ingripanden (återkallelser och varningar) i LHD skiljer sig dessa i övrigt inte nämnvärt från alkohollagen. Alkohollagen saknar dock det förstadium i form av påpekande som LHD innehöll.

Som framförts ovan finns det inte i alkohollagen, vilket är fallet i viss annan lagstiftning möjlighet för tillsyns- eller beslutsmyndighet att vid ringa fall av överträdelse av gällande lagstiftning underlåta ingripande. Föreligger grund för återkallelse av serveringstillståndet skall det minst bli fråga om varning. Detta leder till stor diskrepans i ärenden som rör varningar, innebärande att varningar meddelas såväl vid omfattande misskötsamhet som vid ringa fall av överträdelser av gällande lagstiftning. En viss gradskillnad har emellertid utvecklats av tillståndsmyndigheten i Stockholm genom riktade villkor vid brister i ordning och nykterhet och/eller servering till underåriga. I dessa fall

meddelas villkor med stöd av 7 kap. 5 § AL. Det kan bli fråga om att utbilda sin personal, upprätta och implementera alkoholpolicy, anlita förordnade ordningsvakter med mera.

Alkohollagens utformning avseende administrativa ingripanden och utvecklad praxis medför att tillståndsmyndigheten vid relativt omfattande misskötsamhet beslutar om varning och inte enligt intentionerna i 7 kap. 19 § AL om återkallelse. Varningsinstitutet används således vid en bred arsenal av missförhållanden. I princip allt från ringa förseelser såsom att serveringsansvarig tillfälligt lämnat serveringsstället till allvarliga överträdelser avseende ordning, nykterhet och/eller i ekonomiskt avseende föranleder varning. I formell mening bedöms därmed ringa förseelser och allvarliga överträdelser på likartat sätt.

Frågan om administrativa ingripanden är emellertid aktuell inom ramen för den så kallade tillsynsutredningen vid socialdepartementet. Ett betänkande kommer att lämnas inom kort.

Förvaltningen föreslår att socialtjänstnämnden tillskriver regeringen och föreslår ändring av 7 kap. 20 § AL så att det vid ringa, enstaka fall av överträdelse som är föranledda av missförstånd och som ej föranleder olägenheter ifråga om ordning och nykterhet eller servering till underåriga blir möjligt för tillståndsmyndighet att med erinran eller påpekande avskriva ärende initierade utifrån bestämmelserna i 7 kap. 19 § AL. Det är inte rimligt att meddela varningar i sådana fall. Det riskerar att undergräva trovärdigheten till lagstiftningen.
